

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การเสริมประสิทธิภาพในการร่างข้อบัญญัติ
กรุงเทพมหานคร

จัดทำโดย นายพัฒนาพล มุลตระกูล

ตำแหน่ง นิติกรชำนาญการ

สังกัด กลุ่มงานกฎหมาย สำนักงานเลขานุการสภากรุงเทพมหานคร

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๒๓
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

๑. ชื่อเรื่อง การเสริมประสิทธิภาพในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

๒. หลักการและเหตุผล

กรุงเทพมหานครมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น การบริหารกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย สภากรุงเทพมหานคร ซึ่งทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและการบริหารราชการกรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามกฎหมาย ทั้งสองฝ่ายต่างได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชนโดยตรง และมีความสัมพันธ์ในลักษณะของการถ่วงดุลซึ่งกันและกัน

สภากรุงเทพมหานครตามนัยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๖๑ คน มาจากการเลือกตั้งของราษฎร ๕๐ เขต โดยถือเกณฑ์ราษฎร ๑ แสนคนต่อสมาชิกสภา ๑ คน อายุของสภามีกำหนดคราวละ ๔ ปี นับแต่วันเลือกตั้ง เมื่ออายุของสภาสิ้นสุดลงให้จัดการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครขึ้นใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่สมาชิกสภากรุงเทพมหานครดำรงตำแหน่งครบวาระ เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากครบวาระ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาภายในเวลาหกสิบวัน เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาจะเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ซึ่งอายุของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครที่มาจากจากการเลือกตั้งได้ครบวาระเมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ ต่อมาคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีประกาศลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่องการได้มาซึ่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและสมาชิกสภาเขตเป็นการชั่วคราว กำหนดให้จัดการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและสมาชิกสภาเขตไปก่อนและให้สรรหาบุคคล ๓๐ คน เพื่อทำหน้าที่สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ซึ่งคณะกรรมการสรรหาสมาชิกสภากรุงเทพมหานครได้มีการประกาศลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๗ แต่งตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครจำนวน ๓๐ คนแล้ว

สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร มีหน้าที่โดยสรุปดังนี้

๑. อำนาจในการเสนอและการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการตราข้อบัญญัติ
๒. อำนาจในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบในร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

๓. อำนาจในการควบคุมการบริหารงานของฝ่ายบริหาร ซึ่งมีวิธีควบคุมได้ ๔ วิธี คือ

๓.๑ โดยการตั้งกระทู้ถามผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในเรื่องใดๆ อันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

๓.๒ โดยการเสนอญัตติ เพื่อให้กรุงเทพมหานครดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร หากที่ประชุมสภาเห็นชอบในญัตติของสมาชิกสภา ก็จะส่งญัตติในเรื่องนั้นๆ ให้ฝ่ายบริหารพิจารณาดำเนินการต่อไป

๓.๓ โดยการอภิปรายทั่วไป ซึ่งจะกระทำได้โดยสมาชิกสภาจำนวนไม่น้อยกว่าสองในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเข้าชื่อเพื่อเสนอญัตติขอให้เปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร

๓.๔ โดยการเป็นกรรมการของสภากรุงเทพมหานคร ซึ่งถือได้ว่าเป็นบทบาทอันสำคัญของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครที่จะควบคุมติดตามผลการบริหารงานของฝ่ายบริหารได้ เพราะคณะกรรมการของสภาใช้อำนาจการทำกิจการ หรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใดๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร แล้วรายงานต่อสภากรุงเทพมหานคร เมื่อสภากรุงเทพมหานครรับทราบรายงานของคณะกรรมการสภา ประธานก็จะส่งเรื่องให้ฝ่ายบริหารพิจารณาดำเนินการต่อไป

สำนักงานเลขานุการสภากรุงเทพมหานครมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับราชการประจำของสภากรุงเทพมหานครในการดำเนินการเรื่องญัตติและกระทู้ การร่างข้อบัญญัติ การร่างคำขอแปรญัตติ การดำเนินการเกี่ยวกับการประชุมสภากรุงเทพมหานคร การประชุมคณะกรรมการสามัญและวิสามัญประจำสภากรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์ข้อมูลและให้บริการทางกฎหมาย การค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการแก่สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร รวมทั้งการดำเนินการด้านการต่างประเทศของสภากรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มงานกฎหมายมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา แนะนำ ติความ จัดเตรียมกฎหมาย ข้อบัญญัติและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างข้อบัญญัติและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

ปัจจุบันจำนวนนิติกรกลุ่มงานกฎหมาย ซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครมีเพียง ๓ คน จึงไม่เพียงพอต่อการทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการในการจัดการประชุมคณะกรรมการวิสามัญร่างข้อบัญญัติ ตลอดจนไม่อาจสนับสนุนข้อมูลและระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สมาชิกสภากรุงเทพมหานครที่เป็นคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ที่มาจากการเลือกตั้งซึ่งมาจากหลากหลายอาชีพ บางคนยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครค่อนข้างน้อย เพราะการตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร จะต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์ในด้านต่างๆ เช่น ด้านกฎหมาย ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านการเงิน การคลัง ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านอนามัยและสาธารณสุข ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านโยธาธิการและผังเมือง เป็นต้น จึงทำให้การตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร บางครั้งยังมีความคลาดเคลื่อนทั้งในด้านรูปแบบและด้านเนื้อหาไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเรื่องนั้นๆ ซึ่งกรณีดังกล่าวสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้มีหนังสือทักท้วงถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครมาแล้วหลายข้อบัญญัติ เช่น ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ผู้ช่วยดำเนินงานของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๐ และข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเรื่อง ที่ปรึกษาของประธานสภากรุงเทพมหานครและรองประธานสภากรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นต้น

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาด้านจำนวนบุคลากรของกลุ่มงานกฎหมายที่ไม่เพียงพอต่อการทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร มีความรู้ความเข้าใจในการตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครมากขึ้น ซึ่งจะทำให้การตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเป็นไปตามรูปแบบและเนื้อหาตรงตามเจตนารมณ์ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเรื่องนั้นๆ จึงเห็นควรให้มีการเสริมประสิทธิภาพในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อลดข้อผิดพลาดในการตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ทั้งในด้านรูปแบบและในด้านเนื้อหาของการตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

๓.๒ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นกฎหมายท้องถิ่นให้บังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามหลักกฎหมายตรงตามเจตนารมณ์ของร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเรื่องนั้นๆ

๔. เป้าหมาย

๔.๑ เสริมแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของการตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครให้ถูกต้องมีมาตรฐานและไม่ขัดต่อกฎหมายอื่นที่มีศักดิ์สูงกว่า โดยจัดตั้งทีมกฎหมายเฉพาะกิจ

๔.๒ เพิ่มศักยภาพด้านการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครให้กับสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร โดย

๔.๒.๑ จัดทำคู่มือการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

๔.๒.๒ ฝึกอบรม ศึกษาดูงานการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

๔.๒.๓ สัมมนาการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงาน

๕.๑ กรอบแนวคิด

การวิเคราะห์ SWOT หรือ SWOT Analysis

ผู้รายงานฯ นำการวิเคราะห์สภาพกรุงเทพมหานคร (SWOT Analysis) เพื่อให้สามารถวิเคราะห์หรือประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคได้อย่างถูกต้อง

การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน จุดแข็ง จุดอ่อน ได้นำหลักการของ ๔ M (Man Money Materials Management) เข้ามาพิจารณา ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
<p>Man</p> <p>- นิติกรของกรุงเทพมหานครและหน่วยงานภายนอกมีจำนวนมากและมีความรู้ ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในงานที่รับผิดชอบหลากหลายรูปแบบแตกต่างกันไป ซึ่งจะช่วยเสริมให้การร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น</p>	<p>Man</p> <p>- อัตรากำลังตำแหน่งนิติกรสำนักงานเลขานุการสภากรุงเทพมหานครมีน้อยไม่สอดคล้องกับภารกิจในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร</p> <p>- สมาชิกสภากรุงเทพมหานครบางคนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครค่อนข้างน้อย</p>

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
Money - มีงบประมาณเพียงพอในการบริหารงาน	Money - การใช้จ่ายงบประมาณมีความล่าช้า บางส่วนยังไม่คุ้มค่า
Materials - มีระบบ IT และเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ทำให้การสนับสนุนการบริหารองค์กรมีประสิทธิภาพ	Materials - ใช้เทคโนโลยีไม่เต็มประสิทธิภาพ
Management - มีอิสระในการบริหารจัดการทั้งด้านภารกิจ บุคลากรและงบประมาณ	Management - กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ต่างๆ มีขั้นตอนเยอะ ไม่คล่องตัว ไม่ทันสมัย - ขาดการสร้างวัฒนธรรมองค์กร
โอกาส (Opportunity) - หน่วยงานกรุงเทพมหานครและหน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุนในการถ่ายทอดความรู้ ความเชี่ยวชาญและสนับสนุนด้านบุคลากรแก่สำนักงานเลขาธิการสภากรุงเทพมหานคร	อุปสรรค (Threat) - นโยบายภาครัฐในการจำกัดอัตรากำลังคนภาครัฐทำให้สำนักงานเลขาธิการสภากรุงเทพมหานครไม่สามารถเพิ่มอัตรากำลังได้ในขณะที่มีภารกิจมากขึ้นจึงส่งผลให้ไม่อาจปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

การวิเคราะห์ปัจจัยหรือสถานการณ์ภายในองค์กร พบว่ากรุงเทพมหานครมี

จุดแข็ง (Strength) คือ

- นิติกรของกรุงเทพมหานครและหน่วยงานภายนอกมีจำนวนมากและมีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในงานที่รับผิดชอบหลากหลายรูปแบบแตกต่างกันไป ซึ่งจะสามารถนำความรู้มาช่วยให้สนับสนุนการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จุดอ่อน (Weakness) คือ

- อัตรากำลังตำแหน่งนิติกรสำนักงานสภากรุงเทพมหานครมีน้อยไม่สอดคล้องกับภารกิจในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร
- สมาชิกสภากรุงเทพมหานครบางคนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครค่อนข้างน้อย

การวิเคราะห์ปัจจัยหรือสถานการณ์ภายนอกองค์กร พบว่า กรุงเทพมหานคร

โอกาส (Opportunity)

- หน่วยงานกรุงเทพมหานครและหน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุนในการถ่ายทอดความรู้ ความเชี่ยวชาญและสนับสนุนด้านบุคลากรแก่สำนักงานเลขาธิการสภากรุงเทพมหานคร

อุปสรรค (Threat)

- นโยบายภาครัฐในการจำกัดอัตรากำลังคนภาครัฐทำให้สำนักงานเลขาธิการสภากรุงเทพมหานครไม่สามารถเพิ่มอัตรากำลังได้ ในขณะที่มีภารกิจมากขึ้นจึงส่งผลให้ไม่อาจปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

จากการวิเคราะห์ปัจจัยและสถานการณ์ภายในและภายนอกของกรุงเทพมหานครข้างต้น จะเห็นได้ว่า อัตรากำลังตำแหน่งนิติกรของสำนักงานเลขาธิการสภากรุงเทพมหานครมีน้อยไม่สอดคล้องกับภารกิจในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากนโยบายภาครัฐในการจำกัดอัตรากำลังคนทำให้สภากรุงเทพมหานครไม่อาจเพิ่มอัตราของตำแหน่งนิติกรได้ ส่งผลให้การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดประกอบกับสมาชิกสภากรุงเทพมหานครบางคนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร จึงทำให้ประสิทธิภาพในการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครลดน้อยลง

จากการวิเคราะห์ห้องศรทำให้ทราบว่า ในด้านปัจจัยภายในเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยภายนอกที่เข้ามากระทบองค์รทำให้ทราบปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา ซึ่งผู้จัดทำรายงานเห็นว่ากลยุทธ์ที่เหมาะสม คือ “กลยุทธ์เชิงแก้ไข” (Weakness and opportunity : Wo) กล่าวคือ การแก้ไขจุดอ่อนโดยหาจุดแข็งจากหน่วยงานอื่นของกรุงเทพมหานครและหน่วยงานภายนอกมาเสริมให้จำนวนเจ้าหน้าที่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ เช่น การยืมตัวหรือการขอแรงนิติกรจากหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภายในกรุงเทพมหานครและหน่วยงานภายนอกมาช่วยปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครร่วมกับนิติกรของกลุ่มงานกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการกรุงเทพมหานครรวมทั้งการให้หน่วยงานภายนอกที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการร่างกฎหมายมาให้ความรู้ ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นและประสบการณ์ต่างๆแก่สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

๕.๒ ความรู้ทางกฎหมาย

๑. หลักการร่างกฎหมาย

แนวความคิดเกี่ยวกับการร่างกฎหมาย

กฎหมายเป็นกฎเกณฑ์ที่ถูกสร้างขึ้นมาและทุกคนในสังคมยอมรับที่จะปฏิบัติตามเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมหรือให้เกิดความเรียบร้อย กฎหมายจึงเป็นเรื่องที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเป็นเรื่องผูกพันอยู่กับสังคม บทบาทของผู้ร่างกฎหมายจึงมีความสำคัญและต้องมีคุณลักษณะที่ดี ดังนี้

(๑) สามารถทราบปัญหาของสังคมในขณะนั้นเป็นอย่างดีว่าปัญหาพื้นฐานเกิดขึ้นจากสาเหตุอะไร เกี่ยวข้องกับเรื่องใดบ้าง และแนวทางแก้ปัญหานั้นจะกระทำอย่างไร

(๒) ต้องมีวิสัยทัศน์ สามารถเล็งเห็นปัญหาและการเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

(๓) ต้องรู้กระบวนการออกกฎหมาย ลักษณะกฎหมายที่เหมาะสมจะนำมาใช้เป็นรูปแบบเพื่อแก้ไขปัญหานั้น

(๔) ต้องรู้กฎหมายทุกลักษณะที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นว่าจะมีกฎหมายใด นำมาใช้บังคับได้อย่างไร

(๕) ต้องรู้จักออกแบบกลไกที่จะนำมาใช้แก้ปัญหา ทั้งในแง่การกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติและการจัดองค์กรบังคับการตามกฎหมาย

(๖) ต้องรู้จักนำกลไกต่างๆมาเขียนเป็นกฎหมายที่จะทำให้ผู้ใช้กฎหมายเข้าใจได้ง่าย มีการปฏิบัติถูกต้องตามวัตถุประสงค์ในการตรากฎหมาย

โครงสร้างของกฎหมาย

สาระสำคัญที่จำเป็นต้องมีในเนื้อหาของกฎหมาย ซึ่งแยกได้ดังนี้

- (๑) หลักการและเหตุผล
- (๒) ชื่อของกฎหมาย
- (๓) คำปรารภ
- (๔) วันใช้บังคับ
- (๕) บทยกเลิกกฎหมายเดิม
- (๖) บทนิยาม
- (๗) เนื้อหาสาระของกฎหมาย
- (๘) บทบังคับตามกฎหมาย
- (๙) บทเฉพาะกาล
- (๑๐) ผู้รักษาการตามกฎหมาย

เทคนิคการร่างกฎหมาย

ขั้นตอนที่ ๑ การทำความเข้าใจกับปัญหาและความเป็นมาของเรื่อง เพื่อเป็น

ข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งต้องประกอบด้วย

(๑) ต้องทราบความเป็นมาของเรื่องเพียงพอที่ผู้ร่างจะมองเห็นภาพโดยรวมของสภาพปัญหาทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

(๒) ผู้บริหารต้องกำหนดนโยบายและแจ้งวัตถุประสงค์หลักในการมีกฎหมายให้ชัดเจน และผู้ร่างต้องเข้าใจโดยปราศจากข้อสงสัยในวัตถุประสงค์นั้น

(๓) ต้องกำหนดวิธีการดำเนินการที่ชัดเจนเพื่อที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์หลักนั้น

(๔) ต้องมีการหารือร่วมกับผู้บริหารที่เป็นผู้กำหนดนโยบายให้ได้คำตอบที่ผู้ร่างสามารถวางแผนได้

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์หลักของกฎหมาย เพื่อนำนโยบายมาศึกษาวิเคราะห์และกำหนดหลักของกฎหมาย ซึ่งประกอบด้วย

(๑) การจัดทำโครงสร้างหรือหัวข้อของกฎหมายว่ามีหัวข้อที่จำเป็นต้องมีในกฎหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

(๒) การวิเคราะห์แต่ละหัวข้อว่ามีปัญหาข้อกฎหมายหรือข้อขัดข้องในการใช้กฎหมายอย่างไร

(๓) ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือในการช่วยกำหนดหลักของกฎหมาย ดังนี้

- ระบบกฎหมายของไทยที่ใช้บังคับในปัจจุบันและในอดีต
- กระบวนการตรากฎหมาย
- ลักษณะหรือลำดับชั้นของกฎหมาย

- รู้เนื้อหาของกฎหมายทุกฉบับ
 - รู้กลไกของกฎหมายที่เกี่ยวข้องแต่ละฉบับ
 - กฎหมายต้องไม่ขัดแย้งกัน
- (๔) ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการบริหารงาน ดังนี้
- กฎหมายจะบังคับใช้ได้ไม่ใช่มีเพียงบทลงโทษอย่างเดียว แต่ต้องมีองค์การบังคับใช้กฎหมายที่เหมาะสม
 - ต้องรู้ว่ากรณีใดควรเป็นอำนาจของรัฐมนตรี/ปลัดกระทรวง/อธิบดี หรือควรเป็นคณะกรรมการ
 - ควรทำโดยเจ้าหน้าที่หรือเอกชน/การออกแบบองค์กร
- (๕) ต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเทคนิคของเรื่องที่จะตรากฎหมาย
- (๖) ต้องทราบสภาพปัญหาหากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น
- (๗) ต้องมีความรู้เรื่องการเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ
- ขั้นตอนที่ ๓ การเขียนกฎหมาย เป็นขั้นตอนการยกร่างเป็นกฎหมาย ซึ่งต้องใช้กระบวนการในการคิดและเขียนเป็นข้อความให้ตรงความมุ่งหมาย ซึ่งมีข้อพิจารณาดังนี้
- (๑) การยกร่างกฎหมายใหม่ ต้องมีเนื้อหาครบถ้วนจบกระบวนการในฉบับเดียว ทั้งกรณีผู้บริหารกฎหมาย ผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย วิธีปฏิบัติตามกฎหมาย การควบคุมหรือบังคับใช้กฎหมาย
- (๒) การยกร่างกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมเป็นการยกเลิกข้อความเดิมและนำข้อความใหม่เข้าไปแทนที่ จะต้องพิจารณาดังนี้
- กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติมมีความสอดคล้องและไปกันได้กับกฎหมายเดิมหรือไม่และรวมทั้งระยะเวลาการใช้กฎหมายด้วย
 - กฎหมายที่แก้ไขใหม่ ถ้าต่อมาถูกยกเลิก กฎหมายเก่าไม่กลับคืนมา หากจะเอาหลักการเดิมก็ต้องเขียนใหม่
 - กฎหมายที่แก้ไขอาจแยกเป็นบทต่างหากก็ได้
๒. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘
- มาตรา ๙๗ บัญญัติว่า ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครจะตราขึ้นโดยความเห็นเห็นชอบของสภากรุงเทพมหานคร ในกรณีดังต่อไปนี้
- (๑) เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร
- (๒) เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจตราเป็นข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
- (๓) การดำเนินการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร
- (๔) การคลัง การงบประมาณ การเงิน การทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การจ้างและการพัสดุ
- ในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครจะกำหนดโทษผู้ละเมิดข้อบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษจำคุกเกินหกเดือนและหรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท
- มาตรา ๘๘ ร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครจะเสนอได้ก็แต่โดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร หรือราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานครตาม

กฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ในกรณีสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเป็นผู้เสนอต้องมีสมาชิกสภากรุงเทพมหานครลงนามรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครทั้งหมด

ร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องกับการเงิน สมาชิกสภากรุงเทพมหานครจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๑๐๐ เมื่อสภากรุงเทพมหานครได้พิจารณาร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร และลงมติเห็นชอบแล้วให้ประธานสภากรุงเทพมหานครส่งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สภากรุงเทพมหานครมีมติเห็นชอบ และให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครลงนามในร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่ผ่านความเห็นชอบของสภากรุงเทพมหานครแล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมายภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติจากประธานสภากรุงเทพมหานคร

มาตรา ๑๐๑ ในกรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่เห็นชอบด้วยกับสภากรุงเทพมหานครให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครส่งร่างข้อบัญญัตินั้นพร้อมด้วยเหตุผลที่ไม่เห็นชอบด้วยให้สภากรุงเทพมหานครภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้รับร่างข้อบัญญัติจากประธานสภากรุงเทพมหานคร เพื่อให้สภากรุงเทพมหานครพิจารณาใหม่

ถ้าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่ส่งให้สภากรุงเทพมหานครภายในเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเห็นชอบด้วยและให้ประธานสภากรุงเทพมหานครลงนามในร่างข้อบัญญัตินั้นแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมาย

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่เห็นชอบด้วย และส่งให้สภากรุงเทพมหานครพิจารณาใหม่สภากรุงเทพมหานครจะยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ต่อเมื่อเวลาได้ล่วงพ้นไปสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครส่งกลับให้สภากรุงเทพมหานคร นอกจากร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องกับการเงิน สภากรุงเทพมหานครอาจยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที

ในกรณีที่สภากรุงเทพมหานครมีมติยืนยันร่างเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครทั้งหมดให้ประธานสภากรุงเทพมหานครส่งร่างข้อบัญญัติดังกล่าวให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครต้องดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๐๐ ถ้าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่ดำเนินการตามกำหนด ให้ประธานสภากรุงเทพมหานครลงนามในข้อบัญญัตินั้นแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมาย

มาตรา ๑๐๒ ร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่สภากรุงเทพมหานครไม่เห็นชอบด้วยให้เป็นอันตกไป ยกเว้นร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

ร่างข้อบัญญัติที่ตกไปตามวรรคหนึ่ง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือสมาชิกสภากรุงเทพมหานครจะเสนอใหม่ได้เมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่สภากรุงเทพมหานครไม่เห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัตินั้น

๓. ขั้นตอนและกระบวนการตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

๓.๑ ขั้นตอนการร่างข้อบัญญัติ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจะเป็นผู้เสนอร่างต่อประธานสภากรุงเทพมหานคร หากสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเสนอจะต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ของสมาชิกทั้งหมด

๓.๒ ขั้นตอนการพิจารณากร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครของสภากรุงเทพมหานครมีการพิจารณา ๓ วาระ คือ ๑) รับหลักการ ๒) แปรญัตติ ๓) ลงมติให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบโดยจะมีการตั้งคณะกรรมการพิจารณาร่างข้อบัญญัติหรือไม่ก็ได้ หากมีการตั้งคณะกรรมการจะต้องตั้งก่อนหรือหลังจากวันรับหลักการแล้วก็ได้

๓.๓ ขั้นตอนการส่งร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่สภากรุงเทพมหานครให้ความเห็นชอบแล้วให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพื่อลงนามประกาศใช้

๓.๔ ขั้นตอนการส่งข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ทั้งนี้รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก

๖. กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

เพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับจำนวนนิติกรไม่เพียงพอและเพื่อเป็นการเสริมความรู้เกี่ยวกับการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครให้สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร จึงเห็นควรมีการเสริมประสิทธิภาพในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครโดยมีวิธีการดำเนินการ ๒ วิธี ดังนี้

๑. กรณีนิติกรกลุ่มงานกฎหมายไม่เพียงพอ ควรจัดให้มีทีมกฎหมายเฉพาะกิจ เนื่องจากจำนวนนิติกรกลุ่มงานกฎหมายมีเพียง ๓ คน ซึ่งไม่เพียงพอต่อการทำหน้าที่ในการเป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะต้องสนับสนุนข้อมูลและระเบียบกฎหมายต่างๆ ตลอดจนจัดการประชุมคณะกรรมการ ดำเนินการในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการประชุมจนถึงขั้นการเสนอรายงานการประชุมของคณะกรรมการพิจารณาร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครต่อสภากรุงเทพมหานครและส่งร่างที่สภากรุงเทพมหานครเห็นชอบแล้วให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครลงนามประกาศใช้ อีกทั้งยังต้องส่งข้อบัญญัติที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครลงนามแล้วไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงเห็นว่าควรจัดให้มีทีมกฎหมายเฉพาะกิจ โดยดำเนินการรวบรวมรายชื่อนิติกรของกรุงเทพมหานครทั้งหมดไม่ว่าเป็นของสำนักงานกฎหมายและคดีสำนักต่างๆหรือสำนักงานเขตต่างๆ ตลอดจนนิติกรของหน่วยงานภายนอก เช่น นิติกรรัฐสภานักกฎหมายกฤษฎีกา นิติกรของกระทรวงหรือกรมต่างๆ ที่มีภารกิจเช่นเดียวกับกรุงเทพมหานคร โดยนำข้อมูลรายชื่อและความเชี่ยวชาญของนิติกรแต่ละคนมารวบรวมไว้เป็นฐานข้อมูลกลาง เมื่อมีการเสนอร่างข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อยู่ในหน้าที่ความรับผิดชอบของนิติกรของหน่วยงานใด ก็ประสานขอความอนุเคราะห์ให้จัดส่งนิติกรของหน่วยงานดังกล่าวมาเป็นผู้ช่วยในคณะกรรมการวิสามัญร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครกับนิติกรกลุ่มงานกฎหมายของสำนักงานเลขานุการสภากรุงเทพมหานครตลอดจนให้ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นต่างๆ และเมื่อสิ้นเสร็จภารกิจกรุงเทพมหานครควรมอบประกาศเกียรติคุณให้แก่นิติกรที่มาช่วยงานเพื่อเป็นการยกย่องและเป็นขวัญและกำลังใจ ทั้งสามารถนำไปเป็นหลักฐานในการนำผลงานดังกล่าวไปใช้ในการทำผลงานทางวิชาการต่อไปได้

วิธีการและขั้นตอนจัดให้มีทีมกฎหมายเฉพาะกิจ มีวิธีการดังนี้

๑.๑ ดำเนินการสำรวจข้อมูล เช่น จำนวนและความเชี่ยวชาญของนิติกรหน่วยงานต่างๆ ทั้งของกรุงเทพมหานครและของหน่วยงานภายนอก รวบรวมไว้เป็นฐานข้อมูลกลาง

๑.๒ ดำเนินการขอความเห็นชอบโครงการและจัดสรรงบประมาณสนับสนุน

๑.๓ ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในกรุงเทพมหานครเองหรือหน่วยงานภายนอก ให้จัดส่งนิติกรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เกี่ยวกับการร่างกฎหมายเรื่องนั้นๆ มาร่วมเป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาข้อมติร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ตลอดจนให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครแก่สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

๑.๔ ประเมินผลการดำเนินการ

๒. ดำเนินการเพิ่มพูนความรู้ความเชี่ยวชาญในการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครให้แก่สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เนื่องจากสมาชิกสภากรุงเทพมหานครบางคนยังมีความรู้ความเข้าใจในการตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครค่อนข้างน้อย เพราะการตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการตรากฎหมายอย่างหนึ่งจะต้องมีความรู้พื้นฐานทางด้านกฎหมาย เช่น หลักการร่างกฎหมายและหลักตีความกฎหมาย เป็นต้น รวมทั้งจะต้องมีความรู้ในด้านอื่นๆ เช่น การบริหารราชการแผ่นดิน การเงิน การคลัง ด้านเศรษฐกิจ ด้านอนามัยและสาธารณสุข ด้านโยธาธิการและผังเมือง เป็นต้น

เพื่อเป็นการเสริมความรู้ให้แก่สมาชิกสภากรุงเทพมหานครให้สามารถตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรดำเนินการดังนี้

๒.๑ จัดทำคู่มือการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เพื่อใช้เป็นคู่มือในการศึกษาและอ้างอิงเวลามีปัญหาเกี่ยวกับการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

๒.๑.๑ ดำเนินการนำเสนอแผนงานโครงการในการจัดทำคู่มือแนวทางการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อให้เห็นชอบและจัดสรรงบประมาณสนับสนุน

๒.๑.๒ รวบรวมขั้นตอน รูปแบบ วิธีการ ตัวอย่าง ตลอดจนแนวทางในการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

๒.๑.๓ จัดทำโครงร่างคู่มือ โดยในคู่มือควรจะต้องมีหัวข้อที่เป็นสาระสำคัญ ดังนี้

๒.๑.๓.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการร่างกฎหมาย

๒.๑.๓.๒ ลำดับชั้นของกฎหมาย

๒.๑.๓.๓ โครงสร้างของกฎหมาย

๒.๑.๓.๔ หลักเกณฑ์ที่ต้องคำนึงในการร่างกฎหมาย

๒.๑.๓.๕ คุณสมบัติพื้นฐานของผู้ร่างกฎหมาย

๒.๑.๓.๖ เทคนิคการร่างกฎหมาย

๒.๑.๓.๗ ตัวอย่างของการร่างกฎหมายแบบต่างๆ

๒.๑.๔ ดำเนินการพิสูจน์อักษรและจัดพิมพ์คู่มือการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

๒.๑.๕ ดำเนินการแจกจ่ายคู่มือแก่สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของสภากรุงเทพมหานคร

๒.๒ การจัดฝึกอบรม ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการร่างกฎหมายให้แก่สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

๒.๒.๑ จัดทำหลักสูตรฝึกอบรม

๒.๒.๒ ดำเนินการขอความเห็นชอบโครงการและจัดสรรงบประมาณสนับสนุน

๒.๒.๓ ติดต่อวิทยากร ซึ่งเป็นอาจารย์จากมหาวิทยาลัยต่างๆ เช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานกฤษฎีกาหรือจากรัฐสภา เป็นต้น มาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นในการร่างกฎหมาย ตลอดจนหลักเกณฑ์และวิธีการในการร่างกฎหมาย

๒.๒.๔ ศึกษาดูงานขั้นตอนและวิธีการในการร่างกฎหมายจากหน่วยงานตามทีกล่าวมาในข้อ ๒.๒.๓

๒.๒.๕ ประเมินผลการจัดฝึกอบรมและจัดทำรายงานการฝึกอบรม

๓. จัดสัมมนาเกี่ยวกับการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

๓.๑ กำหนดหัวข้อการสัมมนาและรายละเอียดต่างๆ

๓.๒ ดำเนินการขอความเห็นชอบโครงการและจัดสรรงบประมาณสนับสนุน

๓.๓ ติดต่อผู้เข้าร่วมสัมมนา เช่น อาจารย์มหาวิทยาลัยและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการร่างกฎหมายมาสัมมนาร่วมกับสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ตลอดจนให้ความเห็นหรือข้อสังเกตต่างๆ แก่สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

๓.๔ ประเมินผลการสัมมนาและจัดทำรายงานการสัมมนา

แผนปฏิบัติการ (Action Plan) การเสริมประสิทธิภาพการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

ลำดับ ที่	การดำเนินการ	ปีงบประมาณ ๒๕๕๙												ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ	
		ต.ค	พ.ย	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย			
๑	การจัดตั้งทีมงาน กฎหมายเฉพาะ กิจ														นิติกร กลุ่ม งานกฎหมาย	
	๑.๑ ขอความเห็นชอบโครงการ	←→												นิติกร กลุ่ม งานกฎหมาย		
	๑.๒ สํารวจข้อมูลนิติกร		←→											นิติกร กลุ่ม งานกฎหมาย		
	๑.๓ ทำหนังสือขอความ อนุเคราะห์นิติกร			←→										นิติกร กลุ่ม งานกฎหมาย		
	๑.๔ จัดทำฐานข้อมูลนิติกร				←→									นิติกร กลุ่ม งานกฎหมาย		
	๑.๔ ประเมินผล การดำเนินการ					←→								นิติกร กลุ่ม งานกฎหมาย		
๒	จัดทำคู่มือการ ร่างข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร													นิติกร กลุ่ม งานกฎหมาย		
	๒.๑ รวบรวม ขั้นตอน รูปแบบ แนวทางการร่าง ข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร	←→													นิติกร กลุ่ม งานกฎหมาย	
	๒.๒ จัดทำโครง ร่างคู่มือการร่าง ข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร			←→											นิติกร กลุ่ม งานกฎหมาย	
	๒.๓ จัดพิมพ์คู่มือ การร่าง ข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร					←→									นิติกร กลุ่ม งานกฎหมาย	
	๒.๔ แจกจ่าย คู่มือแก่ ส.ก						←→							นิติกร กลุ่ม งานกฎหมาย		

ลำดับ ที่	การดำเนินการ	ปีงบประมาณ ๒๕๕๙												ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ			
		ต.ค	พ.ย	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย					
๓	ฝึกอบรม ศึกษา ดูงานการร่าง ข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร ๓.๑ จัดทำ หลักสูตรการ ฝึกอบรม																นิติกร กลุ่ม งานกฎหมาย	
	๓.๒ ขอความ เห็นชอบโครงการ																นิติกร กลุ่ม งานกฎหมาย	
	๓.๓ จองสถานที่ และติดต่อ วิทยากร																นิติกร กลุ่ม งานกฎหมาย	
	๓.๔ ดำเนินการ จัดอบรม ศึกษา ดูงาน																นิติกร กลุ่ม งานกฎหมาย	
	๓.๕ ประเมินผล การจัดฝึกอบรม																นิติกร กลุ่ม งานกฎหมาย	
๔	จัดสัมมนาการ ร่างข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร ๔.๑ กำหนด หัวข้อการสัมมนา																นิติกร กลุ่ม งานกฎหมาย	
	๔.๒ ขอความ เห็นชอบโครงการ																นิติกร กลุ่ม งานกฎหมาย	
	๔.๓ จองสถานที่ และติดต่อ ผู้เข้าร่วมสัมมนา																นิติกร กลุ่ม งานกฎหมาย	
	๔.๔ ดำเนินการ สัมมนา																นิติกร กลุ่ม งานกฎหมาย	
	๔.๕ ประเมินผล การสัมมนา																นิติกร กลุ่ม งานกฎหมาย	

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ (วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ - วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐)

๘. แนวทางการติดตามและประเมินผล

เป้าหมาย/วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด (KPI)	วิธีการ/เครื่องมือการติดตามประเมินผล
<p>เป้าหมาย (Output)</p> <p>๑. เสริมแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของการตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครให้ถูกต้องมีมาตรฐานและไม่ขัดต่อกฎหมายอื่นที่มีศักดิ์สูงกว่า โดยจัดตั้งทีมกฎหมายเฉพาะกิจ</p>	<p>- สามารถจัดตั้งทีมกฎหมายเฉพาะกิจได้อย่างน้อย ๕ ทีมแล้วเสร็จภายในปี พ.ศ.๒๕๕๙</p>	<p>- รายงานผลการจัดตั้งทีมกฎหมายเฉพาะกิจ</p> <p>- แบบสอบถามความพึงพอใจของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร</p>
<p>๒. เพิ่มศักยภาพด้านการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครให้กับสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร โดย</p> <p>๒.๑ จัดทำคู่มือการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร</p> <p>๒.๒ ฝึกอบรม ศึกษาดูงานการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร</p> <p>๒.๓ สัมมนาการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร</p>	<p>- มีคู่มือการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑ เล่ม</p> <p>- คู่มือการร่างข้อบัญญัติสามารถนำไปใช้งานได้จริง ภายในปี พ.ศ.๒๕๕๙</p> <p>- สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เข้ารับการฝึกอบรมการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ร้อยละ ๘๐</p> <p>- สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เข้ารับการสัมมนาการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ร้อยละ ๘๐</p>	<p>- รายงานการจัดทำคู่มือการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร</p> <p>- แบบสอบถามความพึงพอใจของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>- รายงานผลการฝึกอบรมการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร</p> <p>- แบบสอบถามความพึงพอใจของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครที่เข้าร่วมโครงการ</p> <p>- รายงานผลการสัมมนาการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร</p> <p>- แบบสอบถามความพึงพอใจของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครที่เข้าร่วมโครงการ</p>

เป้าหมาย/วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด (KPI)	วิธีการ/เครื่องมือการติดตามประเมินผล
วัตถุประสงค์ (Outcome) ๑. เพื่อลดข้อผิดพลาดในการตรา ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร	- เจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เห็นด้วยกับรูปแบบและเนื้อหาของข้อบัญญัติร้อยละ ๘๐	- แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานคร
๒. เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ การตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร	- หน่วยงานของที่เป็นเจ้าของร่างข้อบัญญัติ มีความพึงพอใจต่อร่างข้อบัญญัตินั้น ๆ ร้อยละ ๘๐ - ประชาชนกรุงเทพมหานครเห็นด้วยกับการการประกาศใช้ข้อบัญญัติร้อยละ ๘๐	- แบบสอบถามความพึงพอใจของหน่วยงานที่เป็นเจ้าของร่างข้อบัญญัติ - แบบสอบถามความพึงพอใจของประชาชนกรุงเทพมหานคร

๙. ข้อเสนอแนะ

๑. กรุงเทพมหานครควรจัดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ เช่น ด้านกฎหมาย ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านการเงิน การคลัง ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านอนามัยและสาธารณสุข ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านโยธาธิการและผังเมือง เป็นต้น โดยจะต้องมีประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ ตลอดจนจรรยาบรรณ คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นกลางทางการเมืองและต้องเคยเป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับบริหารระดับสูงหรือระดับ ๑๐ หรือเทียบเท่าขึ้นไป เพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้ความเห็นและข้อสังเกตต่างๆแก่คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ตลอดจนสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ในการประชุมสภาเพื่อพิจารณาร่างข้อบัญญัติดังกล่าว ซึ่งน่าจะทำให้การร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒. กรุงเทพมหานครควรเพิ่มอัตรานิติกรของกลุ่มงานกฎหมายอีก ๒ อัตรา เพื่อทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ตลอดจนให้การสนับสนุนข้อมูลและข้อเสนอแนะต่างๆ แก่สมาชิกสภากรุงเทพมหานครได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ภาคผนวก

๑. หลักการร่างกฎหมาย

แนวความคิดเกี่ยวกับการร่างกฎหมาย

กฎหมายเป็นกฎเกณฑ์ที่ถูกสร้างขึ้นและทุกคนในสังคมยอมรับที่จะปฏิบัติตาม เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมหรือให้เกิดความเรียบร้อย กฎหมายจึงเป็นเรื่องที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเป็นเรื่องผูกพันอยู่กับสังคม บทบาทของผู้ยกร่างกฎหมายจึงมีความสำคัญ และต้องมีคุณลักษณะที่ดี ดังนี้

(๑) สามารถทราบปัญหาของสังคมในขณะนั้นเป็นอย่างดีว่าปัญหาพื้นฐานเกิดขึ้นจากสาเหตุอะไร เกี่ยวข้องกับเรื่องใดบ้าง และแนวทางแก้ไขปัญหานั้นจะกระทำอย่างไร

(๒) ต้องมีวิสัยทัศน์ สามารถเล็งเห็นปัญหาและการเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

(๓) ต้องรู้กระบวนการออกกฎหมาย ลักษณะกฎหมายที่เหมาะสมจะนำมาใช้เป็นรูปแบบเพื่อแก้ไขปัญหานั้น

(๔) ต้องรู้กฎหมายทุกลักษณะที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นว่าจะมีกฎหมายใดนำมาใช้บังคับได้อย่างไร

(๕) ต้องรู้จักออกแบบกลไกที่จะนำมาใช้แก้ปัญหา ทั้งในแง่การกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติ และการจัดองค์กรบังคับการตามกฎหมาย

(๖) ต้องรู้จักนำกลไกต่างๆมาเขียนเป็นกฎหมายที่จะทำให้ผู้ใช้กฎหมายเข้าใจได้ง่าย มีการปฏิบัติถูกต้องตามวัตถุประสงค์ในการตรากฎหมาย

ลำดับชั้นของกฎหมาย

(๑) กฎหมายรัฐธรรมนูญ คือ กฎหมายสูงสุดในการจัดระเบียบการปกครองประเทศ ซึ่ง จะวางระเบียบแห่งอำนาจสูงสุดของรัฐ หรืออำนาจอธิปไตย ได้แก่ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการ ตลอดจนการกำหนดสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของชนชาวไทย

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ คือ กฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นโดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา เป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่ตราขึ้นในรูปแบบพระราชบัญญัติ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติให้มีขึ้นอีกรูปแบบหนึ่งในระบบบทกฎหมายไทย เพื่อกำหนดรายละเอียดซึ่งเป็นกฎเกณฑ์สำคัญ เพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญบางมาตราที่บัญญัติ หลักการไว้อย่างกว้าง ๆ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ให้มีความกระจ่างแจ้ง ชัดเจน และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยไม่ต้องบัญญัติไว้ในตัวบทแห่งรัฐธรรมนูญให้มีความยาวมากเกินไป และเพื่อที่จะได้สะดวกแก่การแก้ไขเพิ่มเติม ไม่ต้องดำเนินการตามวิธีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่ทำได้ยากกว่าการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายที่มีลำดับชั้นรองลงมาจากกฎหมายรัฐธรรมนูญ

(๓) พระราชบัญญัติ คือ กฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นโดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา เป็นกฎหมายหลักที่สำคัญที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน

(๔) ประมวลกฎหมาย คือ กฎหมายลายลักษณ์อักษรที่ได้บัญญัติหรือตราขึ้น โดยรวบรวมบทบัญญัติเกี่ยวกับกฎหมายที่เป็นเรื่องเดียวกันเอามารวบรวมเป็นหมวดหมู่ วางหลัก

เกณฑ์ให้อยู่ในที่เดียวและมีข้อความเกี่ยวเนื่องติดต่อกันอย่างเป็นระเบียบ เช่น ประมวลกฎหมาย
อาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลรัษฎากร เป็นต้น ประมวลกฎหมายมีฐานะเท่า
เทียมกับพระราชบัญญัติ

(๕) พระราชกำหนด คือ กฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นตามคำแนะนำ
ของคณะรัฐมนตรี การตราพระราชกำหนดให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นกรณี
ฉุกเฉินที่มีความจำเป็นเร่งด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้และต้องเป็นกรณีเพื่อจะรักษาความปลอดภัย
ของประเทศหรือความปลอดภัยสาธารณะ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้อง
ปิดภัยพิบัติสาธารณะ หรือเป็นพระราชกำหนดเกี่ยวกับการภาษีอากรหรือเงินตรา ซึ่งจะต้องได้รับ
การพิจารณาโดยด่วนและลับ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของแผ่นดินและเมื่อได้ประกาศใช้ แล้วต้อง
เสนอพระราชกำหนดนั้นต่อสภาทันทีถ้ารัฐสภาอนุมัติก็มีผลใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติต่อไป ถ้า
รัฐสภาไม่อนุมัติก็ตกไปแต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้กระทำในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น
การประกาศใช้พระราชกำหนดให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้
ลงนามสนองพระบรมราชโองการ

(๖) พระราชกฤษฎีกา คือ กฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นตามคำแนะนำ
ของคณะรัฐมนตรี พระราชกฤษฎีกาจะออกได้ต่อเมื่อพระราชบัญญัติซึ่งถือเป็นกฎหมายแม่บทให้
อำนาจไว้ พระราชกฤษฎีกาจึงเป็นเสมือนกฎหมายที่ไม่สามารถจะออกมาให้ขัดหรือแย้งกับ
กฎหมายแม่บท และถ้ากฎหมายแม่บทถูกยกเลิก พระราชกฤษฎีกานั้นก็ถือว่าถูกยกเลิกไปด้วย
การประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๗) กฎกระทรวง คือ กฎหมายที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติอันเป็น
กฎหมายแม่บทออกมาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินั้น ๆ กฎกระทรวงจึงเป็น
กฎหมายลำดับรองที่กำหนดรายละเอียดของกฎหมายแม่บทอีกต่อหนึ่ง กฎกระทรวงจะออกมา
ขัดแย้งกับกฎหมายแม่บทไม่ได้และถ้ากฎหมายแม่บทถูกยกเลิก กฎกระทรวงนั้นถือว่าถูกยกเลิก
ไปด้วย คณะรัฐมนตรีเป็นผู้อนุมัติกฎกระทรวง การประกาศใช้กฎกระทรวงให้ประกาศในราช
กิจจานุเบกษา

(๘) ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่ง คือ กฎหมายปลีกย่อยประเภทที่เป็น
เรื่องเล็กๆ น้อยๆ ได้แก่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับระเบียบการปฏิบัติราชการภายในและการที่จะนำกฎหมาย
ปลีกย่อยเหล่านี้ ไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา ต้องเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้ให้ประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา แต่ถ้าในกฎหมายไม่ได้กำหนดเช่นนั้นก็อยู่ในดุลยพินิจของผู้มีอำนาจว่าจะ
ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษาหรือไม่ ซึ่งประกาศ ระเบียบข้อบังคับ และคำสั่งเหล่านั้นก็เป็น
กฎหมายได้เช่นกัน

(๙) กฎหมายที่ออกโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
 ข้อบัญญัติเมืองพัทยา ข้อบัญญัติจังหวัด เทศบัญญัติ และข้อบังคับสุขาภิบาล เป็น
กฎหมายที่มีพระราชบัญญัติการจัดตั้งองค์กรปกครองตนเองอันเป็นการบริหารส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ
ให้มีอำนาจออกกฎหมายบังคับให้เฉพาะท้องถิ่นนั้นๆ

โครงสร้างของกฎหมาย

สาระสำคัญที่จำเป็นต้องมีในเนื้อหาของกฎหมาย ซึ่งแยกได้ดังนี้

(๑) หลักการและเหตุผล หลักการ เป็นการกำหนดกรอบที่แสดงถึงวัตถุประสงค์ เหตุผล เป็นการแสดงรายละเอียดความจำเป็นและขอบเขตของกฎหมายนี้

(๒) ชื่อของกฎหมาย

(๓) คำปรารภ

(๔) วันใช้บังคับ

(๕) บทยกเลิกกฎหมายเดิม

(๖) บทนิยาม

(๗) เนื้อหาสาระของกฎหมาย

(๘) บทบังคับตามกฎหมาย เป็นมาตรการที่กำหนดไว้มีวัตถุประสงค์เพื่อจูงใจให้คนปฏิบัติตามกฎหมาย ป้องกันมิให้เกิดผลร้าย และเยียวยาความเสียหาย ซึ่งมีหลากหลายมิใช่โทษอาญาเพียงอย่างเดียว และในกฎหมายหนึ่งอาจใช้หลายมาตรการควบคู่กันไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การใช้บังคับกฎหมาย เช่น มาตรการทางอาญา มาตรการทางแพ่ง มาตรการทางปกครอง มาตรการจูงใจ

(๙) บทเฉพาะกาล เช่น การปฏิบัติตามกฎหมายใหม่ การรับรองเรื่องเดิมก่อนออกกฎหมาย

(๑๐) ผู้รักษาการตามกฎหมาย หมายถึง ผู้รับผิดชอบในการนำกฎหมายไปใช้ บังคับดูแลกฎหมายหรือเสนอแก้ไขกฎหมาย เป็นผู้กำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นผู้รับผิดชอบต่อสภา

เทคนิคการร่างกฎหมาย

ขั้นตอนที่ ๑ การทำความเข้าใจกับปัญหาและความเป็นมาของเรื่อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งต้องประกอบด้วย

(๑) ต้องทราบความเป็นมาของเรื่องเพียงพอที่ผู้ร่างจะมองเห็นภาพโดยรวมของสภาพปัญหาทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

(๒) ผู้บริหารต้องกำหนดนโยบายและแจ้งวัตถุประสงค์หลักในการมีกฎหมายให้ชัดเจน และผู้ร่างต้องเข้าใจโดยปราศจากข้อสงสัยในวัตถุประสงค์นั้น

(๓) ต้องกำหนดวิธีการดำเนินการที่ชัดเจนเพื่อที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์หลักนั้น

(๔) ต้องมีการหารือร่วมกับผู้บริหารที่เป็นผู้กำหนดนโยบายให้ได้คำตอบที่ผู้ร่างสามารถวางแผนได้

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์กลไกของกฎหมาย เพื่อนำนโยบายมาศึกษาวิเคราะห์และกำหนดกลไกของกฎหมาย ซึ่งประกอบด้วย

(๑) การจัดทำโครงสร้างหรือหัวข้อของกฎหมายว่ามีหัวข้อที่จำเป็นต้องมีในกฎหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

(๒) การวิเคราะห์แต่ละหัวข้อว่ามีปัญหาข้อกฎหมายหรือข้อขัดข้องในการใช้กฎหมายอย่างไร

(๓) ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือในการช่วยกำหนดกลไกของกฎหมาย ดังนี้

- ระบบกฎหมายของไทยที่ใช้บังคับในปัจจุบันและในอดีต
- กระบวนการตรากฎหมาย
- ลักษณะหรือลำดับชั้นของกฎหมาย
- ฐนื้อหาของกฎหมายทุกฉบับ
- ฐนุกลไกของกฎหมายที่เกี่ยวข้องแต่ละฉบับ
- กฎหมายต้องไม่ขัดแย้งกัน

(๔) ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการบริหารงาน ดังนี้

- กฎหมายจะบังคับใช้ได้ไม่ใช่มีเพียงบทลงโทษอย่างเดียว แต่ต้องมีองค์การบังคับใช้กฎหมายที่เหมาะสม

- ต้องรู้ว่ากรณีใดควรเป็นอำนาจของรัฐมนตรี/ปลัดกระทรวง/อธิบดี หรือควรเป็นคณะกรรมการ

- ควรทำโดยเจ้าหน้าที่หรือเอกชน/การออกแบบองค์กร

(๕) ต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเทคนิคของเรื่องที่จะตรากฎหมาย

(๖) ต้องทราบสภาพปัญหากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น

(๗) ต้องมีความรู้เรื่องการเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ

ขั้นตอนที่ ๓ การเขียนกฎหมาย เป็นขั้นตอนการยกร่างเป็นกฎหมาย ซึ่งต้องใช้กระบวนการในการคิดและเขียนเป็นข้อความให้ตรงความมุ่งหมาย ซึ่งมีข้อพิจารณาดังนี้

(๑) การยกร่างกฎหมายใหม่ ต้องมีเนื้อหาครบถ้วนจบกระบวนการในฉบับเดียว ทั้งกรณีผู้บริหารกฎหมาย ผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย วิธีปฏิบัติตามกฎหมาย การควบคุมหรือบังคับใช้กฎหมาย

(๒) การยกร่างกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมเป็นการยกเลิกข้อความเดิมและนำข้อความใหม่เข้าไปแทนที่ จะต้องพิจารณาดังนี้

- กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติมมีความสอดคล้องและไปกันได้กับกฎหมายเดิมหรือไม่และรวมทั้งระยะเวลาการใช้กฎหมายด้วย

- กฎหมายที่แก้ไขใหม่ ถ้าต่อมาถูกยกเลิก กฎหมายเก่าไม่กลับคืนมา หากจะเอาหลักการเดิมก็ต้องเขียนใหม่

- กฎหมายที่แก้ไขอาจแยกเป็นบทต่างหากก็ได้

ขั้นตอนที่ ๔ การตรวจสอบกฎหมายที่ยกร่างเสร็จ

(๑) เมื่อยกร่างกฎหมายเสร็จแล้ว จะต้องตรวจสอบขั้นสุดท้ายก่อนเสนอร่างกฎหมาย

(๒) การตรวจสอบร่างกฎหมายนอกจากตรวจสอบภาพรวมของกฎหมายทั้งฉบับแล้วควรตรวจสอบในเรื่องดังต่อไปนี้ด้วย

- การใช้ถ้อยคำ การใช้วรรคตอน

- ผลกระทบกับกฎหมายอื่น
- การอ้างอิงตัวบทกฎหมายภายในร่าง
- การกำหนดคำนิยามหรือคำที่มีความหมายเฉพาะ
- บทกำหนดโทษ
- การแบ่งหมวดหมู่
- การใช้ตัวเลข

การใช้ถ้อยคำหรือข้อความในกฎหมาย

(๑) ถ้อยคำที่ใช้ในร่างกฎหมายต้องสั้น กระชับรัดและเข้าใจง่าย ภาษาที่ใช้ในการยกร่างกฎหมายต้องมีลักษณะ ดังนี้

- เรียบง่าย ไม่ฟุ่มเฟือย
- ไม่ใช่ถ้อยคำที่แตกต่างกันในที่ต่างๆ ในเมื่อต้องการให้มีความหมายอย่างเดียวกัน หรืออีกนัยหนึ่ง เมื่อใดที่ใช้คำใดสำหรับความหมายอย่างใดแล้ว จะต้องใช้คำนั้นสำหรับความหมายนั้นตลอดไปในกฎหมายฉบับเดียวกัน และเมื่อใดที่ต้องการให้มีความหมายที่แตกต่างกันก็ต้องใช้ถ้อยคำที่แตกต่างกัน
- ถ้อยคำที่ใช้ต้องมีความหมายชัดเจนตรงตามที่เราต้องการ ความหมายของคำนั้นโดยปกติต้องอาศัยดูจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ถ้าในพจนานุกรมมีความหมายกว้างเกินไป หรือแคบเกินไป ไม่ตรงตามที่ต้องการ ก็ต้องกำหนดนิยามขึ้นใหม่ การเขียนนิยามควรกำหนดโดยอนุบัญญัติ

(๒) ไม่ควรบัญญัติเหตุผลรายละเอียดไว้ในกฎหมายเพื่ออธิบายความ เพราะเหตุผลจะเกิดช่องแห่งการโต้แย้งขึ้นได้ และแคบ

- ภาษากฎหมายคือกำหนดกฎเกณฑ์ว่าผู้ใดต้องปฏิบัติอย่างไร หรือมีการปฏิบัติอย่างไรจะมีผลเป็นอย่างไร
- ไม่ต้องพรรณนาความ

(๓) ศัพท์ที่เลือกใช้ควรเป็นศัพท์ที่มีความหมายที่แน่นอนที่สุดเท่าที่จะทำได้และมีใช่เป็นเพียงคำที่มีความหมายใกล้เคียง เพื่อมิให้เกิดข้อถกเถียง

- การตีความเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อนำข้อกฎหมายไปปรับกับข้อเท็จจริงแต่มีใช้ตีความว่าถ้อยคำนี้แปลว่าอะไร

(๔) ถ้อยคำที่ใช้ในกฎหมายต้องมีความหมายทุกถ้อยคำ และสามารถอธิบายได้ว่าเหตุใดจึงเขียนถ้อยคำนี้ และถือว่าเมื่อใดที่กฎหมายใช้ภาษาไม่เหมือนกันย่อมต้องแปลไม่เหมือนกันเมื่อไรที่ต้องการให้แปลเหมือนกันก็ต้องเขียนให้เหมือนกัน

(๕) ไม่ควรบัญญัติยกย่อนหรือซับซ้อนเกินสมควร เพราะกฎหมายใช้กับคนทั่วไป โดยใช้ความรู้สามัญ และไม่เป็นปัญหาการใช้บังคับกฎหมาย

(๖) ไม่ควรบัญญัติหลักการใหญ่ปะปนกับข้อยกเว้น ข้อจำกัด หรือเงื่อนไขต่างๆ

(๗) ในเรื่องเดียวกันพึงใช้หรือพิจารณาข้อความที่เคยมีการใช้ในกฎหมายที่มีมาแล้วเพื่อประหยัดเวลา ช่วยให้เกิดความคิดในการร่างกฎหมาย และข้อกฎหมายเป็นอย่างเดียวกัน

(๘) ไม่ควรบัญญัติถ้อยคำซ้ำซ้อน

หลักเกณฑ์ที่ต้องคำนึงในการร่างกฎหมาย

(๑) กฎหมายนั้นเป็นคำสั่งหรือคำสั่งบังคับ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามย่อมได้รับผลร้าย อันเป็นการรุกรานสิทธิเสรีภาพของบุคคล ดังนั้นกฎหมายจึงต้องออกเฉพาะเมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ส่วนรวมหรือคุ้มครองคนเป็นส่วนรวม

(๒) กฎหมายรัฐธรรมนูญ เป็นหลักใหญ่ในการคุ้มครองสิทธิของประชาชน กฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญย่อมใช้บังคับไม่ได้ ดังนั้นในการออกกฎหมายใด จึงต้องระมัดระวังมิให้ขัดต่อหลักการพื้นฐานที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

(๓) หลักนิติธรรม แม้ว่ารัฐธรรมนูญจะมีได้ห้ามไว้โดยชัดแจ้ง แต่ถ้การออกกฎหมายจะมีผลในทางสร้างความเป็นธรรมแก่สังคมหรือประชาชน ก็ต้องพยายามหลีกเลี่ยงหรือถ้าหลีกเลี่ยงไม่ได้จริงๆ ก็ต้องทำให้มีผลกระทบน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้

คุณสมบัติพื้นฐานของผู้ร่างกฎหมาย

(๑) มีความรอบรู้กฎหมาย ความรอบรู้กฎหมายไม่ได้หมายถึงความเชี่ยวชาญกฎหมายทั้งหมด ความรอบรู้กฎหมาย หมายถึง รู้พื้นฐานของกฎหมาย รู้หลักกว้างๆ ของกฎหมายที่มีอยู่ในประเทศ อย่างน้อยรู้หลักกฎหมายที่เป็นกฎหมายกลาง ต้องรู้ว่าเรื่องแต่ละเรื่องมีกฎหมายกำหนดไว้ว่าอย่างไร เวลาร่างกฎหมายจะต้องไม่กระทบ ข้ำซ้อนหรือขัดกันหรือทำให้มีผลไปบล้างหรือยกเว้นกฎหมายกลางเหล่านั้นมากนักน้อยเพียงใด หรือจำเป็นจะต้องยึดหลักกฎหมายกลางเท่านั้นไว้มากนักน้อยเพียงใด เพื่อไม่ให้ผิดแบบการยกร่างกฎหมายเกินควร กฎหมายกลางได้แก่ กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กฎหมายการเงิน เงินคงคลัง วิธีการงบประมาณ กฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ กฎหมายภาษีอากร เป็นต้น

(๒) ต้องหมั่นใฝ่หาความรู้ ซึ่งอาจหาได้หลายวิธีคือ การอ่าน การฟัง การสังเกต การถาม การค้นและการตรวจสอบ

(๓) มีความอดทนในการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญในการร่างกฎหมาย

(๔) มีความรู้พื้นฐานของงานร่างกฎหมาย รู้วัตถุประสงค์ของกฎหมาย กฎหมายเป็นการกำหนดกฎเกณฑ์ที่สังคมประสงค์ ซึ่งอาจเป็นการสั่งให้ทำ ให้งดเว้นการกระทำ หรือวางกติกา ให้การร่างกฎหมายจึงต้องสื่อความหมายของกฎเกณฑ์หรือกติกานั้นให้คนอื่นเข้าใจตรงตามที่ต้องการ โดยอย่างน้อยจะต้องคำนึงถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากกฎหมาย กลุ่มที่มีบทบาทให้คำแนะนำหรือมีส่วนเกี่ยวข้องทางอ้อมกับกฎหมาย และกลุ่มผู้นำกฎหมายไปบังคับใช้ เช่น เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเรื่องนั้นๆ เป็นต้น

๒. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๙๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ บัญญัติว่า “ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครจะตราขึ้นโดยความเห็นชอบของสภากรุงเทพมหานคร” ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

(๒) เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจตราเป็นข้อบัญญัติ

กรุงเทพมหานคร

(๓) การดำเนินการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร

(๔) การคลัง การงบประมาณ การเงิน การทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การจ้างและการพัสดุ

ในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครจะกำหนดโทษผู้ละเมิดข้อบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษจำคุกเกินหกเดือนและหรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๙๘ ร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครจะเสนอได้ก็แต่โดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร หรือราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ในกรณีสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเป็นผู้เสนอต้องมีสมาชิกสภากรุงเทพมหานครลงนามรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครทั้งหมด

ร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวกับการเงิน สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร จะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๑๐๐ เมื่อสภากรุงเทพมหานครได้พิจารณาร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร และลงมติเห็นชอบแล้วให้ประธานสภากรุงเทพมหานครส่งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สภากรุงเทพมหานครมีมติเห็นชอบ และให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครลงนามในร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่ผ่านความเห็นชอบของสภากรุงเทพมหานครแล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมายภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติจากประธานสภากรุงเทพมหานคร

มาตรา ๑๐๑ ในกรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่เห็นชอบด้วยกับสภากรุงเทพมหานครให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครส่งร่างข้อบัญญัตินั้นพร้อมด้วยเหตุผลที่ไม่เห็นชอบด้วยให้สภากรุงเทพมหานครภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้รับร่างข้อบัญญัติจากประธานสภากรุงเทพมหานคร เพื่อให้สภากรุงเทพมหานครพิจารณาใหม่

ถ้าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่ส่งให้สภากรุงเทพมหานครภายในเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเห็นชอบด้วยและให้ประธานสภากรุงเทพมหานครลงนามในร่างข้อบัญญัตินั้นแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมาย

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่เห็นชอบด้วย และส่งให้สภากรุงเทพมหานครพิจารณาใหม่สภากรุงเทพมหานครจะยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ต่อเมื่อเวลาได้ล่วงพ้นไปสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครส่งกลับให้สภากรุงเทพมหานคร นอกจากร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวกับการเงิน สภากรุงเทพมหานครอาจยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที

ในกรณีที่สภากรุงเทพมหานครมีมติยืนยันร่างเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครทั้งหมดให้ประธานสภากรุงเทพมหานครส่งร่างข้อบัญญัติดังกล่าวให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครต้องดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๐๐ ถ้าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่ดำเนินการตามกำหนด ให้ประธานสภากรุงเทพมหานครลงนามในข้อบัญญัตินั้นแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมาย

มาตรา ๑๐๒ ร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่สภากรุงเทพมหานครไม่เห็นชอบด้วยให้เป็นอันตกไป ยกเว้นร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

ร่างข้อบัญญัติที่ตกไปตามวรรคหนึ่ง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือสมาชิกสภากรุงเทพมหานครจะเสนอใหม่ได้เมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่สภากรุงเทพมหานครไม่เห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัตินั้น

๓. ข้อบังคับการประชุมสภากรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๑

ตามข้อบังคับการประชุมสภากรุงเทพมหานคร ได้กำหนดกระบวนการตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ไว้ดังนี้

๑. ขั้นตอนการร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

๑.๑ ร่างข้อบัญญัติที่เสนอโดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ต้องทำเป็นหนังสือเสนอ

ต่อประธานสภา

๑.๒ ถ้าเสนอโดยสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ต้องมีสมาชิกลงนามรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

๑.๓ ร่างข้อบัญญัติที่เกี่ยวกับการเงิน สมาชิกจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ดังนั้นหากสมาชิกจะเสนอร่างข้อบัญญัติที่เกี่ยวกับการเงิน ประธานสภาต้องส่งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครให้คำรับรอง ตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘

๑. กระบวนการพิจารณาร่างข้อบัญญัติ

๒.๑ ร่างข้อบัญญัติโดยทั่วไป จะต้องพิจารณาเป็นสามวาระ คือการพิจารณาในที่ประชุมสภาวันแรกจะเป็นการพิจารณาในวาระที่หนึ่ง คือให้ที่ประชุมปรึกษาในหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติ และลงมติว่าจะรับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัตินั้นหรือไม่

๒.๒ ก่อนที่จะลงมติรับหลักการ หรือไม่รับหลักการ สมาชิกมีสิทธิอภิปรายว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างไร ห้ามมิให้ลงมติก่อนที่สมาชิกได้อภิปรายในเรื่องนั้นพอสมควรแล้ว

หรือที่ประชุมอาจจะยังไม่ลงมติว่ารับหลักการหรือไม่รับหลักการ แต่อาจลงมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญไปพิจารณาหลักการแห่งร่างข้อบัญญัตินั้นก่อน แล้วนำผลการพิจารณามารายงานต่อสภาว่าสมควรจะรับหลักการหรือไม่ก็ได้ โดยที่ประชุมอาจกำหนดเวลาหรือไม่กำหนดเวลาในการพิจารณาด้วยก็ได้ (ตามข้อ ๔๕ แห่งข้อบังคับการประชุมสภาฯ)

๒.๓ เมื่อที่ประชุมลงมติรับหลักการแล้ว (กรณีไม่มีการเสนอให้พิจารณาสามวาระรวดเดียว) ก็ต้องตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณารายละเอียดในร่างข้อบัญญัติดังกล่าว (หรือที่คนทั่วไปมักเรียกว่ากรรมการแปรญัตติ)

๒.๔ คณะกรรมการวิสามัญให้มีจำนวนตามที่สภากำหนด (ตามข้อ ๘๗ วรรคสอง แห่งข้อบังคับการประชุมสภาฯ)

๒.๕ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีสิทธิเสนอชื่อสมาชิกสภา หรือผู้มิได้เป็นสมาชิกสภา เพื่อให้ตั้งเป็นกรรมการตามข้อ ๔ ได้ไม่เกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งคณะ (ยกเว้นคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ให้มีกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกทั้งหมดของสภา และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีสิทธิเสนอชื่อได้ไม่เกินหนึ่งในสามของคณะกรรมการทั้งคณะ)

๒.๖ จำนวนที่เหลือให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกสภาเสนอ

๓. การเลือกตั้งกรรมการ

๓.๑ ให้สมาชิกเสนอชื่อผู้ที่เห็นสมควรเป็นกรรมการได้ โดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่า ๒ คน แต่บุคคลที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเสนอไม่ต้องมีผู้รับรอง

๓.๒ โดยปกติให้เสนอชื่อโดยจำกัด (แม้มีมติให้มีจำนวนกรรมการ ๑๓ คน ก็เสนอเกินได้) ถ้ามีผู้เสนอไม่เกินจำนวน ให้ถือว่าผู้ถูกเสนอชื่อทุกคนได้รับเลือก

ถ้ามีผู้เสนอเกินจำนวน ให้สมาชิกลงมติจากชื่อเหล่านั้น

๓.๓ เมื่อตั้งคณะกรรมการวิสามัญเสร็จแล้ว ให้ที่ประชุมกำหนดเวลาแปรญัตติไว้ด้วย เพื่อให้ที่ประชุมและผู้เกี่ยวข้องทราบกำหนดเวลาในการเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างข้อบัญญัติดังกล่าว

๔. การพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญ

เลขานุการสภาฯ จะเป็นผู้นัดประชุมและเปิดประชุมครั้งแรก ในการประชุมครั้งแรก ที่ประชุมจะเลือกประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการและเลขานุการ จากกรรมการ และแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการจากข้าราชการไม่เกิน ๒ คน เพื่อช่วยคณะกรรมการในการจัดทำรายงานการประชุม เตรียมข้อมูลทำหนังสือนัดประชุม ฯลฯ เมื่อพิจารณาเสร็จแล้วให้ทำหนังสือรายงานผลการพิจารณาให้ประธานทราบ

คณะกรรมการจะกำหนดนัดประชุมเพื่อพิจารณาเมื่อใด ให้เลขานุการคณะกรรมการ แจ้งแก่ผู้เสนอญัตติ ผู้แปรญัตติทราบ และให้ประกาศไว้ ณ สำนักงานเลขานุการสภาฯ หากเรื่องใด มีข้อผูกพันซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจะต้องปฏิบัติด้วย ให้แจ้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครทราบ (ตามข้อ ๑๐๑ แห่งข้อบังคับการประชุมสภาฯ)

เมื่อมีการประชุมคณะกรรมการตามกำหนดที่นัดหมาย ถ้าผู้แปรญัตติหรือผู้รับมอบหมายไม่มาชี้แจงตามนัด และไม่มีหนังสือขอเลื่อน ให้ถือว่าคำแปรญัตตินั้นเป็นอันตกไป ในกรณีที่หนังสือขอเลื่อนให้เลื่อนได้ไม่เกิน ๑ ครั้ง โดยให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดนัด เว้นแต่คณะกรรมการได้พิจารณาเรื่องนั้นเสร็จแล้ว (ตามข้อ ๑๐๒ แห่งข้อบังคับการประชุมสภาฯ)

ถ้าผู้แปรญัตติหรือผู้รับมอบหมายไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการในข้อใด จะสงวนคำแปรญัตติในข้อนั้นไว้เพื่ออภิปรายและขอให้สภาวินิจฉัยได้ (ตามข้อ ๑๐๓ แห่งข้อบังคับการประชุมสภาฯ)

กรรมการผู้ใดไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการในข้อใด จะสงวนความเห็นของตนในข้อนั้นไว้เพื่อขอให้สภาวินิจฉัยได้ (ตามข้อ ๑๐๔ แห่งข้อบังคับการประชุมสภาฯ)

๕. การเสนอรายงานต่อสภา

เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาร่างข้อบัญญัติเสร็จแล้ว ให้ทำรายงานเสนอต่อประธานสภาฯ โดย

๕.๑ เสนอร่างข้อบัญญัติตามร่างเดิม และตามที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในตอนใด หรือข้อใดบ้าง

๕.๒ อย่างน้อยจะต้องระบุว่าไม่มี หรือได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในตอนใดหรือข้อใดบ้าง

๕.๓ การแปรญัตติ และมติของคณะกรรมการเกี่ยวกับการแปรญัตตินั้นเป็นประการใด ตลอดจนการสงวนคำแปรญัตติ และการสงวนความเห็นของกรรมการ

เมื่อประธานสภาได้รับรายงานของคณะกรรมการแล้ว ก็จะสั่งให้นำบรรจุระเบียบวาระ เพื่อพิจารณาในวาระที่สองและวาระที่สามต่อไป

๖. การพิจารณาร่างข้อบัญญัติในวาระที่สอง มีดังนี้

(๑) ประธานกรรมการรายงานผลการพิจารณาโดยสรุปต่อที่ประชุม

(๒) เลขานุการสภาฯ รายงานผลการพิจารณาของคณะกรรมการเรียงลำดับข้อ

(๓) สมาชิกมีสิทธิอภิปรายได้เฉพาะถ้อยคำ หรือข้อความที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือผู้แปรญัตติได้สงวนคำแปรญัตติไว้ หรือที่กรรมการสงวนความเห็นไว้เพื่ออภิปรายในสภา

ในการพิจารณาเรียงลำดับข้อของสภา สภาจะพิจารณาเฉพาะข้อที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม (เฉพาะถ้อยคำ ข้อความ หรือส่วนใดๆ ที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม) เฉพาะคำแปรญัตติที่ผู้แปรญัตติได้สงวนคำแปรญัตติไว้ และที่กรรมการสงวนความเห็นไว้เท่านั้น ในการพิจารณาในขั้นตอนนี้ ผู้แปรญัตติ และผู้ที่สงวนความเห็นไว้มีสิทธิและหน้าที่ดังนี้

- มีสิทธิอภิปรายก่อน

- ผู้แปรญัตติและกรรมการผู้สงวนความเห็นไว้จะต้องชี้แจงเหตุผลต่อที่ประชุม หรืออาจมอบหมายเป็นหนังสือให้ผู้อื่นกระทำการแทนได้

- หากผู้แปรญัตติและผู้สงวนความเห็นไว้ไม่อยู่ในที่ประชุมโดยไม่มีผู้ชี้แจงแทนในฐานะผู้รับมอบหมาย คำแปรญัตติและข้อความที่ได้สงวนความเห็นไว้นั้นก็เป็นอันตกไป

- ผู้แปรญัตติและผู้สงวนความเห็นไว้อาจถอนคำแปรญัตติหรือข้อความที่ได้สงวนความเห็นของตนในที่ประชุมสภาก็ได้

คำแปรญัตติใดหรือข้อความที่ได้สงวนความเห็นไว้ที่สภาพิจารณาเห็นชอบด้วย ก็จะมีผลใช้เป็นข้อความในร่างข้อบัญญัติแทนข้อความที่เป็นร่างของคณะกรรมการวิสามัญ

ดังนั้น เมื่อเลขานุการสภาฯ ได้รายงานจบข้อที่มีการแก้ไข หรือข้อที่มีผู้สงวนคำแปรญัตติ หรือที่กรรมการได้สงวนความเห็นไว้ ผู้ที่สงวนคำ ผู้แปรญัตติไว้ หรือกรรมการที่สงวนความเห็นไว้ก็ต้องยกมือขึ้นพับศีรษะแสดงความประสงค์จะขอชี้แจงหรืออภิปราย ประธานก็จะเชิญให้ผู้มีสิทธิชี้แจงหรืออภิปรายขึ้นพูด แล้วจึงเชิญให้คณะกรรมการวิสามัญชี้แจง เมื่อมีความเห็นเป็น ๒ ฝ่าย ต้องขอให้ที่ประชุมลงมติว่าเห็นชอบตามร่างที่คณะกรรมการเสนอ หรือเห็นชอบตามที่มีผู้ขอแก้ไข (รวมทั้งผู้ขอแปรญัตติ และกรรมการที่สงวนความคิดเห็นด้วย)

- เมื่อเลขานุการสภาฯ รายงานผลการพิจารณาจบร่างแล้ว สมาชิกอาจเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความใดๆ มิได้ (เพราะจะกลายเป็นการขอแปรญัตติไป เนื่องจากพ้นกำหนดเวลานั้นมาแล้ว) นอกจากเนื้อความที่เห็นว่าขัดแย้งกันอยู่ (ตามมาตรา ๔๙ แห่งข้อบังคับประชุมสภาฯ)

๗. การพิจารณาร่างข้อบัญญัติในวาระที่สาม มีดังนี้

เมื่อคณะกรรมการได้รายงานจบแล้ว ก็จะเป็นการพิจารณาร่างข้อบัญญัติในวาระที่สาม ซึ่งจะไม่มีการอภิปรายใดๆ นอกจากที่ประชุมลงมติว่า เห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบกับร่างข้อบัญญัติเท่านั้น ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

๗.๑ ในการลงมติทุกครั้งให้ประธานสภาตรวจสอบดูว่ามีสมาชิกอยู่ในที่ประชุมครบเป็นองค์ประชุมหรือไม่ ถ้ามีสมาชิกอยู่ในที่ประชุมไม่ครบเป็นองค์ประชุม จะทำการลงมติในเรื่องใดๆ มิได้ (ตามข้อ ๗๗ แห่งข้อบังคับการประชุมสภาฯ)

๗.๒ การลงมติวินิจฉัยว่า สมควรให้ความเห็นชอบในร่างข้อบัญญัติหรือไม่ ให้ที่ประชุมวินิจฉัยโดยออกเสียงลงคะแนน (ตามข้อ ๗๘ แห่งข้อบังคับการประชุมสภาฯ)

๗.๓ เมื่อที่ประชุมลงมติเห็นชอบแล้ว ประธานสภาจะต้องส่งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครลงนามภายใน ๗ วันนับแต่วันที่สภามีมติเห็นชอบ (ตามข้อ ๗๘ แห่งข้อบังคับการประชุมสภาฯ)

๗.๔ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจะต้องลงนามในร่างข้อบัญญัติที่ผ่านความเห็นชอบของสภาแล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมาย ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติจากประธานสภา (มาตรา ๑๐๐ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘)

๗.๕ เมื่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครลงนามแล้ว จะต้องจัดส่งให้กองกลางนำลงราชกิจจานุเบกษาต่อไป

๗.๖ สำนักงานเลขานุการสภาฯ จัดเวียนข้อบัญญัติในหน่วยงานต่างๆ ทราบและถือปฏิบัติ เว้นแต่ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องกับการผังเมือง ให้จัดส่งสำนักผังเมืองเป็นผู้ดำเนินการ

๘. การพิจารณาร่างข้อบัญญัติสามวาระรวด

คือกระบวนการตราข้อบัญญัติแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นวิธีรวบรัดเพื่อให้ร่างข้อบัญญัติได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายโดยเร็ว

ในการเสนอร่างข้อบัญญัติ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอาจจะเสนอขอให้พิจารณาร่างข้อบัญญัติเป็นสามวาระรวดเดียว หรือกรณีที่สมาชิกเป็นผู้เสนอจะต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือโดยมีผู้เสนอ (สมาชิกสภา) ร่วมกันจำนวนไม่น้อยกว่าสี่คน ขอให้พิจารณาร่างข้อบัญญัติเป็นสามวาระรวดเดียว และที่ประชุมอนุมัติ ยกเว้นร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายจะพิจารณาสามวาระรวดเดียวไม่ได้ (ตามข้อ ๔๔ แห่งข้อบังคับการประชุมสภาฯ)

ขั้นตอนของการพิจารณาสามวาระรวดเดียว มีดังนี้

(๑) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเสนอในที่ประชุม หรือเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือขอให้พิจารณาร่างข้อบัญญัติเป็นสามวาระรวดเดียว หรือกรณีที่สมาชิกเป็นผู้เสนอ จะต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ

(๒) สมาชิกสภาพร้อมผู้เสนอร่วมกันจำนวนไม่น้อยกว่าสี่คนเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานสภา ขอให้พิจารณาร่างข้อบัญญัติเรื่องใดเป็นสามวาระรวดเดียว

(๓) ประธานต้องขออนุมัติที่ประชุมสภาว่าเห็นสมควรให้พิจารณาสามวาระรวดเดียว

หรือไม่ ถ้าที่ประชุมสภาอนุมัติ ก็พิจารณาร่างข้อบัญญัตินั้นเป็นสามวาระรวดเดียว (ถ้าไม่อนุมัติก็ให้พิจารณาตามขั้นตอนที่ได้บรรยายมาแล้วข้างต้น)

(๔) เมื่อที่ประชุมเห็นชอบให้พิจารณาญัตติร่างข้อบัญญัติเป็นสามวาระรวดเดียว การพิจารณาในวาระที่หนึ่ง คือให้ประชุมปรึกษาในหลักการ และลงมติว่ารับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัตินั้นหรือไม่นั้น ก็พิจารณาเช่นเดียวกับการพิจารณาร่างข้อบัญญัติในกรณีปกติ จะผิดกันตรงที่เมื่อรับหลักการแล้วไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญไม่มีการกำหนดเวลาแปรญัตติ (เพราะสมาชิกทุกคนมีสิทธิขอแก้ไขเพิ่มเติมได้อยู่แล้ว) แต่ให้พิจารณาวาระที่สองต่อไปเลยทีเดียว

(๕) ในการพิจารณาวาระที่สอง ให้ที่ประชุมเป็นกรรมการเต็มสภา โดยให้ประธานของที่ประชุม (ประธานสภาหรือรองประธานสภา แล้วแต่กรณี) เป็นประธาน การเสนอขอแก้ไขข้อความก็เป็นไปทำนองเดียวกับการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญโดยทั่วไป โดยประธานอาจจะอ่านร่างข้อบัญญัตินั้นเองหรือมอบให้เลขานุการสภาอ่านก็ได้ โดยเริ่มจากชื่อร่างข้อบัญญัติ หลักการ เหตุผล คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงลำดับข้อไปทีละข้อ เมื่ออ่านจบข้อความในข้อใดแล้ว ถ้าผู้ใดเห็นว่าควรแก้ไข ก็ให้ยกมือเสนอขอแก้ไขพร้อมผู้รับรอง

(๖) ข้อความในร่างใดๆ เมื่อมีผู้เสนอขอแก้ไข หรือหากมีผู้เสนอขอแก้ไขหลายคนและมีข้อความแตกต่างกันก็ให้ที่ประชุม พิจารณาลงมติ

(๗) เมื่อมีการแก้ไขจนจบร่างแล้ว ให้เลขานุการสภาฯ สรุปผลการพิจารณาเรียงทีละข้อ โดยสรุปว่าข้อใดมีการแก้ไขหรือไม่มีการแก้ไข หากแก้ไข แก้ไขอย่างไร เพื่อเป็นการทบทวนอีกครั้ง ในขั้นนี้ สมาชิกอาจเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความใดมิได้นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่

(๘) เมื่อรายงานผลการพิจารณาเสร็จแล้ว ก็เป็นการพิจารณาในวาระที่สามว่าเห็นชอบที่จะให้ประกาศใช้เป็นข้อบัญญัติหรือไม่

(๙) เมื่อสภาได้มีมติเห็นชอบให้ประกาศเป็นข้อบัญญัติได้ เจ้าหน้าที่จะจัดพิมพ์ร่างที่ที่ประชุมแก้ไขเสร็จแล้วเสนอประธานสภาเพื่อส่งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครลงนามต่อไป

(๑๐) เมื่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้ลงนามในข้อบัญญัติแล้ว สำนักงานเลขานุการสภาฯ จะต้องสำเนาฉบับพร้อมสำเนาที่มีเจ้าหน้าที่รับรองจำนวน ๔ ชุด ให้กองกลาง ดำเนินการส่งสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

(๑๑) เมื่อได้รับแจ้งจากกองกลางว่าข้อบัญญัติได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาในเล่มใด ตอนใดแล้ว สำนักงานเลขานุการสภาฯ จะต้องเวียนให้หน่วยงานต่างๆ ทราบเพื่อถือปฏิบัติต่อไป (เว้นแต่ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องกับการผังเมือง ให้จัดส่งสำนักผังเมืองเป็นผู้ดำเนินการ)

กรณีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่เห็นชอบด้วย

ร่างข้อบัญญัติที่ผ่านความเห็นชอบจากสภาแล้ว และประธานสภาได้จัดส่งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครลงนามเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา หากว่าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่เห็นชอบด้วย ตามมาตรา ๑๐๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ

กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ บัญญัติให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครส่งร่างข้อบัญญัตินั้นพร้อมด้วยเหตุผลที่ไม่เห็นชอบด้วยให้สภากรุงเทพมหานครภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้รับร่างข้อบัญญัติจากประธานสภา เพื่อให้สภาพิจารณาใหม่ ถ้าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่ส่งให้สภาภายในเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเห็นชอบด้วย และให้ประธานสภาลงนามในร่างข้อบัญญัตินั้นแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมาย

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่เห็นชอบด้วยและส่งให้สภาพิจารณาใหม่ สภาจะยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ต่อเมื่อเวลาได้ล่วงพ้นไป ๓๐ วันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครส่งกลับให้สภากรุงเทพมหานคร นอกจากร่างข้อบัญญัติที่เกี่ยวกับการเงินสภากรุงเทพมหานคร อาจยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที

ในกรณีที่สภามีมติยืนยันร่างเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ให้ประธานสภาส่งร่างข้อบัญญัติดังกล่าวให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจะต้องดำเนินการต่อไปมาตรา ๑๐๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ คือลงนามในร่างข้อบัญญัติที่ผ่านการยืนยันจากสภาแล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป